

Kenbe Timoun yo Ansekirite Lakay Nou Evite aksidan ak blesi

Gelpi/stock.adobe.com

Dapre Injury Free Coalition for Kids of Miami (www.injuryfree.org), se blesi ki pa entansyonèl ki se premye koz lanmò timoun Laj 1 pou rive 12 lane nan Konte Miami-Dade. Anpil nan ensidan sa yo ka rive lakay nou. Bon nouvèl la se ke ou ka evite kalite blesi sa yo ak preparasyon.

Tonbe yo

Menmsi ou paka anpeche pitit ou tonbe on lè konsa, gen bagay ou ka fè pou evite aksidan ki ka pi grav. Mete baryè sekirite, fè fòje nan fenèt, enstale televizyon yo ak mèb yo dyanm sou mi yo ak ekipman pwofesyonèl ki fèt pou sa pou yo pa chavire. Fòk ti bebe ak jèn timoun ta toujou byen atache lè yo sou chèz, balansin ak pousèt. Toujou depoze panyé ti bebe yo atè – pa sou yon kontwa, tab oswa lòt mèb – anvan ou depoze ti bebe a landan'l.

Anpwazonman

Anpwazonman timoun kay yo ke yo rive, e se

pa toujou sa ou ta sisplèk ki lakoz anpwazonman, tankou pwodwi netwayaj, savon ak medikaman. Vitamin gendwa toksik tou, menm jan an tou pwodwi makiyaj, pwodwi pou cheve, plant ak ekipman atizana ka toksik. Kache yo epi take yo nan kabinèt, lamwa oswa tiwa kote timoun yo paka jwenn yo; deplase tout sa ki ta ka kreye yon danje, mete yo wo oswa byen lwen pou timoun yo paka wè yo pou plis sekirite. Epi asire ou ke nou afiche nimewo gratis sant nasyonal kontwòl pwazon an (800.222.1222) sou frijidiè ou ak nan twalèt ou, epi tou pwogramme'l nan telefòn ou tou.

Lè Ou Boule oswa Gen Maleng

Lè wap fè manje sou tèt fou, sèvi ak recho ki dèyè yo, kite manch chodyè yo pa andedan pou men ti moun yo paka rive manyen yo oswa pou yo rale sou yo, epi pa kenbe timoun lan nan bra ou pandan fou a limen epi wap fè manje sou li. Fè atansyon ak aparèy ki chofe rapid, paske yo pran tan pou yo refwadi menm lè yo fin etenn, tankou fè pou repase, fè pou cheve ak pwodwi pou seche cheve. Mete kouvèti sekirite sou tout koneksyon elektrik, epi pa janm kite okenn aparèy elektwonik limen oswa on kote timoun ka jwenn yo lè ou pa avèk yo.

Dife

Enstale detektè lafimen nan tout nivo ak tout

pyès kay kote moun dòmi lakay ou epi toujou tcheke pil yo on fwa pa mwa – lè alam lafimen yo mache, sa bese chance pou lanmò ta rive pa matye. Aprann timoun yo pou yo pa manyen alimèt ak brikè, epi si ou gen bagay sa yo lakay ou, sere yo lwen pou timoun yo paka jwenn yo. Prepare on plan pou si janmè ou menm ak fanmi'w ta bezwen chape pou dife ki ta manifeste lakay ou (ou ka jwenn on lis verifikasyon pou edew nan www.safekids.org), epi pratike plan sa ak timoun ou yo jiskaske yo konnen egzakteman kisa pou yo fè san grate tèt.

Nwaye

Florid la se kote ki gen plis timoun ki nwaye, epi nan Konte Miami-Dade lan se premye koz lanmò timoun ki gen mwens pase 5 lane. Enskri pitit ou nan lesion lanaj pi vit posib – lesion sa yo ka bese posibilité pou pitit pi nwaye jiska 88% (pousan). Paran ak lòt responsab timoun ta sipoze aprann fè CPR ki se on metòd pou eseye resiste moun ki nwaye, ansanm ak kijan yo ka sove moun soti nan dlo, tou. "Swim for Jenny," se yon inisyativ prevansyon YMCA South Florida, li ofri klas lanaj pou senk jou gratis pou timoun ak granmoun nan plizyè lokasyon diferan, inisyativ sa ap fèt le 25 Mas pou le 29 Mas. Pwogram "Make a Splash" USA Swimming Foundation lan kreye a ede fanmi ki viv nan konte a jwenn lesion lanaj pou yon bon pri oswa menm gratis pandan tout ane a. Vizite www.usaswimmingfoundation.org pou plis detay.

Se Elisa Chemayne Agostinho ki ekri tèks sa ak enfòmasyon li jwenn nan Centers for Disease Control and Prevention, Safe Kids Worldwide, the USA Swimming Foundation ansanm avèk the Injury Free Coalition for Kids of Miami.

Pouvwa Ti Fi!

Vre ewo ki pral enspire pitit fi – ak pitit gason ou yo

Claressa Shields Fèt nan Flint, Michigan, nan lane 1995 Grandi pandan papa li te nan prizon, epi manman li se te yon adik alkòl. Claressa ak frè'l ak se'l te oblige demele yo poukout yo, plizyè fwa yo te rete san manje epi yo te oblige dòmi atè sou planche. Lè li vin gen 9 lane, Claressa di papa'l li te pran lesón bòks, misye ri, li di li ke li te twò bèle pou bòks, men manmzèl kanpe dyannm sou desizyon li, li di Li: "Mwen pa bezwen modèl – mwen vle vin yon atlèt." Misye oblige aksepte desizyon Claressa, epi 10 lane apre manmzèl vin premye fanm Ameriken ki genyen yon meday lò nan Je Olenpik pou Bòks. Kat lane apre sa li genyen on lòt meday lò ankò, ki vin fè li se premye boksè Ameriken – fanm kou gason – ki genyen de meday lò.

Claressa di "Si ou ap pase on move jounen epi ou mete nan tè ou ke li paka vin bon, panse ak mwen menm, mwen te reve pou mwen te reyalize yon objektif, epi mwen reyalize li. Ou menm tou, ou kapab."

Madison Kimrey Fèt nan Burlington, North Carolina, nan lane 2001 Grandi nan yon epòk

kote Gouvènè eta li an te komanse chanje lwa elktoral ki te rann sa pi difisil pou anpil moun vote – ki gen ladan adolesan, ki jiska lè sa yo te ka anrejistre alavans – lè li vin gen 12 lane, sa te fè Madison vin fache anpil, epi li komanse revòlte. Li kòmanse li ak ekri sou sou dwa elektoral ak politik, li kreye yon segman sou jounal enskri tèt li nan on pwogram ki rele Moral Mondays, se on gwoup pwotestan san yvòlans; apre sa li komanse on petisyon (e jwenn plis pase 12,000 siyati pou petisyon an) kote li mande gouvènè a pou li eksplike poukisa li vle fè sa pi difisil pou adolesan anrejistre pou yo ka vote. Men gouvènè a te refize kontre ak Madison, sa ki vin koze pou Madison pi fache toujou. Madison fè twa Lane li goumen san rete pou dwa elektoral yo, epi an 2016 yo resi deklare ke lwa gouvènè te aplike yo pat legal, yo ranvèse lwa sa yo, ki fè kounyen a tout adolesan ka anrejistre alavans pou yo vote.

Madison di "Mwen pat renmen sa mwen t'ap gade ki t'ap pase nan eta kote mwen te grandi a, alòs mwen te vle pran aksyon pou'm te ka kanpe sa ki t'ap fèt lan."

Jazz Jennings Fèt nan eta Florid, nan lane 2000 Menm jan anpil lòt ti fi, Jazz Jennings te renmen mete rad gran sè li, mete makiyaj sou figi li ak jwe ak poupe. Men paske li fèt li te plis sanble yon ti gason, anpil moun, menm fanmi li, pa't konprann poukisa li te renmen fè bagay sa yo. Apre on ti tan, yo resi vin konprann ke Jazz se te yon èmafodit, ke vle di malgre li soti nan vant manman li sou fòm gason, nan Lespri li li te toujou on ti fi. Avèk anpil sipò fanmi li, zanmi li ak kominote bay li, Jazz te rive grandi tankou on ti fi jan li te toujou anvi a. Anpil moun menm jan avèk li pa jwenn chans sa.

Anpil moun pè oswa yo pa konprann moun ki èmafodit, poutèt sa yo pase yo nan betiz oswa, yo fè yo la pèn, yo diskrimine yo, yo menm atake yo ak yvòlans. Jazz konn sa li menm, se sa ki fè li menm ak fanmi li te deside pataje istwa li nan yon seri dokimantè ki rele *I am Jazz*, ki te reyalize pou ede moun konprann moun menm jan avèk li. Gwo dokimantè Jazz reyalize a resevwa anpil bèle komantè pozitif, espesyalman nan men jèn moun ki omoseksyèl (fi kou gason), biseksyèl,

èma fodit oswa dwòl ki di ke Jazz ede yo anpil, li ede yo admèt vre nati yo bay fanmi yo, li menm sove lavi yo, e ke sakrifis li fè pou li ekspose tèt li konsa a te vo la pènn, li vin tounen pòt pawòl yo, epi yo apresyel anpil pou sa.

Jazz di "Non sèlman nou tout merite pou nou jwenn lanmou, men nou merite pou nou renmen tèt nou tou pou jan Bondye fè nou an. Mwen vle viv nan on monn kote tout moun gen libète pou yo moun yo ye vreman an."

Muslim Girls Making Change (MGMC) Etabli nan Burlington, Vermont, nan lane 2015 Lè yon ti fi ki rele Hawa vin dekouvri ke te gen yon gwo konkou pwezi ki tap fèt nan lekol li, ak anpil eksitasyon li te kouri di zanmi li yo Kiran, Lena ansanm ak Balkisa, paske konkou sa a te reprezante on chans pou yo ka pataje eksperyans pwòp a yo sou sijè politik ak sijè pèsònèl nan kominate a. Gwoup mademwazèl yo, ki te premye kontre nan yon sant kominate Izlam nan zònne lan, te rele tèt yo "Muslim Girls Making Change" (ki vle di Fi Mizilman k'ap Pote Chanjman) e apre sa yo te travay pandan plizyè semènn pou yo reyalize *Wake Up America* (ki vle di Etazini, Leve Nan Dòmi), ki te yon reyalizasyon ki te pale de teworis 9 Septanm yo ak kokennchenn pèsekisyon anpil Mizilman Ameriken te sibi apre evenman sa. Reyalizasyon sa fè gwoup la genyen konkou a, e yo menm ale pi lwen toujou avek li; yo ale reprezante eta Vermont lan nan on konkou entènasyonal ki te fèt nan Washington, D.C., ki te rele *Brave New Voices* (ki vle di Nouvo Vwa Brav). Malgre yo pa't rive genyen konkou sa tou, anpil moun te adore reyalizasyon yo a, e yo te trè byen akeyi yo. Depi lè sa a, medam yo kontinye ekri ansanm epi yo kontinye pèfòme ansanm tou, pou yo montre lòt jèn moun tankou yo kijan yo ka eksprime emosyon yo ak eksperyans yo atravè pwezi.

MGMC di "Nou ekri pwezi sou bagay nou paka kenbe anndan nou ankò."

Sophie Cruz Fèt Los Angeles, California, nan lane 2011 Sophie Cruz te gen 5 an sèlman lè li te rive al vizite Pap Francis lè li te vin fè vizit nan Washington D.C. Jou sa a li te rive mete on ti bout papye nan men Pap la ki te make, *Kè mwen chagren. Mwen ta renmen pou ou pale ak prezidan an ak lakou kongrè a pou yo ka legalize fanmi mwen, paske chak jou mwen pè pou yo pa vin rache yo nan lavi mwen.*

Sophie te fèt nan peyi Etazini; men pa manman'l ak papa'l. Yo te chape vyolans ak misè nan peyi Meksik pou yo vin isit, men paske yo pa sitwayen Ameriken yo gendwa depòte yo nenpòt ki lè.

Priyè Sophie pa't pou gran mesi – nan demen Pap la al pale ak lakou kongrè a vreman, e li sipliye yo pou yo trete imigran ak menm konpasyon yo ta renmen lòt moun trete yo. Apre sa fèt, Prezidan Obama envite Sophie pou li vini vizite li nan palè nasional la. On ti tan apre sa, Sophie te fè diskou nan on mouvman pasific ki rele Women's March (ki vle di Mouvman Fanm) kote li ki te moun ki pi jèn ki te bay diskou nan mouvman sa a ki te fèt nan kapital peyi Etazini.

Nan diskou li a devan on gwo foul moun, Sophie di an Anglè ak Panyòl, "An nou goumen ak lanmou, la fwa ak kouraj, pou fanmi nou yo pa detwi!"

Se Elisa Chemayne Agostinho ki adapte tèks sa yo baze sou yon youn nan liv ki vann plis nan jounal the New York Times ki rele *Rad Girls Can: Stories of Bold, Brave and Brilliant Young Women*, otè liv lan rele Kate Schatz, epi Miriam Klein Stahl reyalize ilistrasyon yo pou liv lan. Ou ka jwenn liv sa sou sit entènèt tankou Amazon ak Barnes & Noble

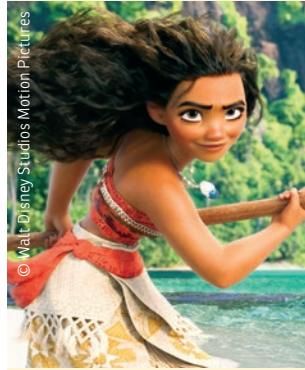
Etid Karaktè

Lwe youn oswa plis nan fim sa yo kote yo montrew kijan jèn ti fi sa yo se gwo ewo yo ye nan kominate yo, e kijan yo te pote chanjman nan lavi anpil moun – preske tout fim sa yo disponib sou DVD nan Miami-Dade Public Library System – pou yon bél sware fim lakay ou ak fanmi ou, pou yo menm tou yo ka tire de bél lesion sou rezilyans, kouraj, entelijans, ak pouvwa fanm.

Akeelah and the Bee Yon ti fi 11 lane ki ap kritike rasis, diferans ekonomik, ak dout moun genyen nan pwòp tèt yo. Li rive nan on konkou nasional eple gras a sipò kominate li ki nan Sid Los Angeles.

Brave Yon Prensès ki rele Merida nan peyi Ekòs. Prensès Lan fò anpil nan tire flèch. Li ap pase anpil tray ki mande anpil kouraj ak entelijans, paske fanmi li ak manb wayom lan ap eseye fòse li marye on gason yo chwazi pou li, e li mete pye li atè li di li pa'p marye avèk moun sa.

Moana Pitit fi chèf on tribi nan peyi Polinezi. Lè li vin grandi, li mete fòs ak yon moun mistik ki a mwatye moun, mwatye bondye pou yo ka sove vilaj yo de yon dyab k'ap chèche vanjans.

Mulan Yon tribi ke yo rele Huns ap anvayi peyi Lachin. On ti fi ki gen 16 lane ki rele Mulan, santi se devwa li pou li ta ranplase zansèt li nan lame Lachin. Se konsa li montre tout moun li ka goumen pi mal pase sòlda gason – si se pa pi rèd.

Pollyanna (1960) Yon jèn ti fi ki malgre li òfelen gen anpil jwa ak anpil pozitivite nan li. Li rann lavi tout moun nan kominate li miyò jouk yo pra'n'l pou pwòp fanmi yo. Men sanble bél lespri li gendwa kraze paske gen on gwo aksidan ki chanje tout bagay.

Wadjda Yon jèn ti fi ki ap viv nan peyi Arabi Sawoudit. Li wè yon bél bekann vèt li renmen anpil. Men relijon li ansanm ak kilti peyi li mete anpil restriksyon sou fanm nan tout sans. Donk li deside goumen pou dwa li, pou yon jou li ka reyalize rèv li pou li monte bekann li renmen an.

Whale Rider Yon ti fi ki rele Pai Maori grandi nan mitan yon tribi nan peyi Nouvèl Zelann, ki pa janm kite fanm dirije yo, e yo pa anvi chanje sa pyès. Pai Maori li menm, vle chanje sa malgre fanmi'l ak tribi'l pa sipòte li ditou, yo paka rive kwè ke li vle chanje kilti tribi a, epi poutèt sa yo fache anpil avèl.

Elisa Chemayne Agostinho ekri tèks sa

Miami Gen Talan

Young Talent Big Dreams retounen!

Kolaborasyon ant The Children's Trust ak Actors' Playhouse, Young Talent Big Dreams (YTBD) se yon inisyativ ki te kreye pou enspire timoun laj 8-17 an pou yo revele talan inik yo, epi pou yo patisipe nan konpetisyon yo pou yo gen chans genyen prim ki ka chanje lavi yo tankou bousdetid, klas metriz ak opòtinite pou yo pèfòme nan evenman pubblik. An plis de pri sa yo ak sipò kominote ak jij yo – gen lòt bagay timoun yo ka genyen tankou prim lajan kach, tikè pou gwo atraksyon ak pèfòmans nan teyat lokal, oswa tikè pou yo al nan *Teen Choice Awards* nan Los Angeles.

Nou atann nou pou gen plis ke 500 moun ki patisipe nan odisyon ane sa – pou nevyèm edisyon konkou sa – k'ap gen sis kategori: vokal pou mizik pop/rock/rap, vokal pou teyat mizikal, mizik jazz, mizik klasik, enstriman mizik, vwa pale, konpozisyon mizik, dans e latrerie. Gendwa gen gwoup de

jiska sis manb ki ka patisipe nan kategori dans, enstriman mizik ak gwoup mizisyen/vokal. Young Big Talent Dreams swiv menm ekzanp ak emisyon ki popilè anpil tankou *The Voice* ansanm avèk *American Idol*; jij yo ekri sou on mòso paye sa yo panse pou chak pèfòmans, epi apre yo pataje sa yo te ekri yo ak moun ki kalifye pou yo ale nan tou semifinal pou yo ka gen yon gid pou yo konn kijan yo ka amelyore pèfòmans yo nan pwochen tou a.

Earl Maulding ki se direktè YTBD anplis li se chèf seremoni tou, di "Young Talent Big Dreams kreye yon bél opòtinite pou timoun ka fè eksperyans pou yo konnen kijan sa ye pou yo sou yon sènn pwofesyonèl – chak ane nou wè konpetitè ki tounen. Mwen ka di ke se gras ak èd pwofesyonèl, ankourajman ak ankadreman yo resevwa isit la, ak opòtinite pou yo evole."

Èske w vle enskri sou entènèt pou w resevwa ti jounal sa a gratis?
Ale sou www.touttimoun.org

Ou gen kesyon sou zafè paran?

Sèvis sa a disponib 24 sou 24

Bilten sa a se Children's Trust ki pwodui li kòm sèvis li mete a disposizyon fanmi ki rete Miami-Dade County. Children's Trust se yon sous revni ki la pou fè yon travay espesyal, se elektè ki tabli fon sa a pa mwayan referandòm pou amelyore lavi timoun ak tout fanmi yo. Si w gen sijesyon ak ide istwa ou ta renmen nou pibliye, voye yo ban nou nan imel sa a: info@thechildrenstrust.org.

YTBD: Kilè pou ou Ale ak Kisa pou ou Konnen

Ekri dat odisyon ak detay sa yo pou ou pa blyie!

- **Dimanch, 31 Mas, 1-5 p.m.**
South Miami-Dade Cultural Arts Center, 10950 SW 211th Street, Cutler Bay, FL 33189
- **Samdi, 6 Avril, 2-7 p.m.**
Miracle Theatre
- **Dimanch, 7 Avril, 1-6 p.m.** Miami Arts Studio, 15015 SW 24th Street, Miami, FL 33185
- **Samdi, 13 Avril, 1-6 p.m.** City of Miami Little Haiti Cultural Complex, 212 NE 59th Terrace, Miami, FL 33137
- **Samdi, 20 Avril, 2-7 p.m.**
Miracle Theatre

Odysyon semifinal yo ap fèt nan Miracle Theatre nan dat 27 Avril a 7 p.m. ak 28 Avril a 3 p.m.; final yo ap fèt menm kote a nan dat Samdi 4 Me a 7 p.m.

- Fòk patisipan yo se rezidan Konte Miami-Dade e genyen ant 8 lane (si yo depi dat odisyon preliminè yo) e 17 lane (jou 4 Samdi 4 Me 2019, jou final la).
- Pèfòmans odisyon yo sipoze 60 segonn ou mwens, san eksepsyon.
- Si moun lan se chante oswa yon enstriman ki talan li, li oblige pèfòme talan sa devan jij yo (vwa oswa enstriman ki anregistre deja pa ladan'l).
- Vokalis yo oblige pèfòme ak yon akonpayman. Akonpayman an gendwa on mizik karaoke, mizik sou telefòn, mizik sou mp3, oswa nenpòt kisa ki ka jwe akonpayman an, depi li pa gen pati vokal prensipal la.
- Tout ekipman, materyèl, kostim, pawòl elatriye oblige respekte laj pubblik la ak aptisipan yo.
- Chak patisipan gendwa pou yo patisipe on sèl fwa chak ane kopetisyon an ap fèt.

Tout règleman, fòmlè ak lòt enfòmasyon disponib sou www.actorsplayhouse.org.

